

Protokoll 5/2025

Tid Torsdagen den 12 juni 2025 kl. 15.30-16.00

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 23 juni 2025, §§ 1-5, 7, 9, 11-16, 18, 21-24

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 12 juni 2025, §§ 6, 8, 10, 17, 19, 20

Anders Österberg

Rita Valanko

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden

Dennis Wedin (M) vice ordföranden §§ 1-23

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Ingela Edlund (S)

Clara Lindblom (V) §§ 6-23

Lennart Tonell (MP)

Rita Valanko (M)

Fredrik Sand (M)

Gabriel Kroon (SD) §§ 1-23

André Nilsson (L) §§ 1-23

Linn Bessner (C)

Tjänstgörande ersättare

Tim Schnoor (V) §§ 1-5, 24

Agneta Sundberg (V)

Anders Edin (SD) § 24

Felix Schartner Giertha (MP) § 24

Emil Bustos (S) § 24

för Clara Lindblom (V)

för Jonathan Metzger (V)

för Gabriel Kroon (SD)

för Dennis Wedin (M)

för André Nilsson (L)

Ersättare

Emil Bustos (S) §§ 1-23

Tove Lönstad (S)

Bengt-Olov Tengmark (S)

Maj-Len Eklund (S)

Tim Schnoor (V) §§ 6-23
Felix Schartner Giertta (MP) §§ 1-23
Robert Stahre (M) §§ 1-23
Torbjörn Ebérus (M) §§ 1-23
Anders Edin (SD) §§ 1-23
Patrick Amofah (C) §§ 1-23

Tjänstemän

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Jenni Almgren, Göran Carlberg, Britta Eliasson, Sverker Henriksson, Anders Jonsson, Peter Svärd, Carolina Zandén och nämndsekreterare Fabian Lind, samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6

§19**Stockholms stads kemikalieplan 2025–2031. Svar på remiss**

E2025-00852

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 maj 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V) och Lennart Tonell (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi vill förtydliga att miljöförvaltningens rekommendation för konstgräs, platsgjutet gummi och gummigranulat togs fram år 2019 och att det i stadens budget för åren 2024 och 2025 står att rekommendationen ska tillämpas. I stadens miljöprogram anges att platsgjutet gummi i offentlig miljö ska fasas ut. Vidare står det att vid anläggning av nya ytor samt uppgradering av befintliga ytor ska miljövänliga, biologiskt nedbrytbara material vara norm samt att alternativen löpande ska undersökas.

Barn är särskilt känsliga och sårbara för påverkan från den omgivande miljön eftersom deras organ och kroppar är under utveckling. Att som barn utsättas för riskfaktorer kan därför

öka risken för negativa hälsoeffekter och förvärra besvär av redan befintliga sjukdomar. I miljöprogrammet och den nya kemikalieplanen riktas därför särskilt fokus mot särskilt sårbara grupper, däribland barn, där ambitionen är att minska deras exponering för skadliga ämnen. I detta arbete omfattas bland annat lekplatsutrustning.

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Linn Bessner (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025-2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade "evighetskemikalier" som är extremt svåra att bryta ner och som utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och avloppsvatten. Vi anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Det behövs skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Alla stockholmare ska ha rätten till en giftfri miljö, detta är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar både för stockholmare i dag och framöver. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen. Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen för sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö.

André Nilsson (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025 - 2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade "evighetskemikalier" är extremt svåra att bryta ner och utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och avloppsvatten. Vi anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Vi vill se skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Av praktiska skäl och för att kunna hålla information aktuell avser förvaltningen placera en stor del av det handfasta innehållet i planen utanför det beslutade dokumentet. Det är lätt att förstå de fördelar med snabba ändringsprocesser och kortade beslutsvägar som förvaltningen eftersträvar men ledtider för politiska beslut finns för att möjliggöra granskning och ge legitimitet. Vi vill därför understryka vikten av att nämnden alltid är informerad om vad som görs i dess namn och att alla beslut eller avvägningar av politisk karaktär alltid föredras i nämnden

Liberalerna prioriterar att alla stockholmare ska ha rätten till en giftfri miljö, detta är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen.

Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö.

Vid protokollet

Fabian Lind